

Kohtuotsused kohtuasjas C-358/14: Poola vs. parlament ja nõukogu, kohtuasjas C-477/14: Pillbox 38(UK) Limited vs. Secretary of State for Health ja kohtuasjas C-547/14: Philip Morris Brands SARL jt vs. Secretary of State for Health

Pressi- ja teabeosakond

Liidu uus direktiiv tubakatoodete kohta on kehtiv

Pakendite ulatuslik ühtlustamine, tulevane mentooli sisaldavate sigarettide keeld liidus ja elektrooniliste sigarettide suhtes kehtestatav erikord on õiguspärased

Uue, 2014. aasta tubakatoodete direktiivi¹ eesmärk on esiteks hõlbustada tubaka- ja seonduvate toodete siseturu tõrgeteta toimimist, võttes aluseks inimeste tervise kaitse kõrge taseme, ja teiseks täita WHO tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni² kohaseid liidu kohustusi.

See direktiiv näeb muu hulgas ette, et alates 20. maist 2020³ on keelatud eristava maitse või lõhnaga tubakatoodete turuleviimine, ning ühtlustab tubakatoodete märgistamist ja pakendamist. Samuti kehtestab see elektrooniliste sigarettide suhtes erikorra.

Poola, keda toetas Rumeenia, vaidlustas Euroopa Kohtus mentooli sisaldavate sigarettide keelustamise (kohtuasi C-358/14). Kahes ülejäänud asjas (C-477/14 ja C-547/14) küsis High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (kõrgem kohus (Inglismaa ja Wales), kuningliku kohtu osakond (halduskohus)) Euroopa Kohtult, kas tubakatoodete direktiivi teatud sätted on õiguspärased.

Täna kuulutatud kohtuotsustes **jättis Euroopa Kohus Poola hagi rahuldamata ja kinnitas uuritud direktiivi sätete kehtivust.**

Kõigepealt tuvastas Euroopa Kohus seoses mentooli sisaldavate sigarettide keeluga, et eristava maitse või lõhnaga (mentooli või muu maitse või lõhnaga) tubakatoodetel on esiteks objektiivsetelt sarnased omadused ning teiseks sarnane mõju suitsetama hakkamisele ja suitsetamise jätkamisele. Ta meenutas, et mentool muudab oma meeldiva maitse ja lõhnaga tubakatooted tarbijate jaoks atraktiivsemaks ja nimetatud toodete atraktiivsuse vähendamine võib aidata kaasa suitsetamise leviku ja sõltuvuse vähendamisele nii uute kui ka pikaajaste tarbijate hulgas.

Veel tuvastas Euroopa Kohus, et direktiivi vastuvõtmise ajal esines olulisi erinevusi liikmesriikide õigusnormides – osad neist olid kehtestanud erinevaid nimekirju maitsete või lõhnade kohta, mis on lubatud või keelatud, teised ei olnud aga selles küsimuses mingeid norme kehtestanud. Samuti leidis Euroopa Kohus, et keelates eristava maitse või lõhnaga tubakatoodete turuleviimise, ennetab direktiivi just sellist siseriiklike õigusnormide erinevat arengut. Seetõttu jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et niisugune keeld võib hõlbustada tubaka- ja seonduvate toodete osas siseturu takistusteta toimimist ning on ka sobiv, et tagada inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse, eriti noorte jaoks.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/37/EÜ (ELT L 127, lk 1).

² Maailma Tervishoiuorganisatsiooni tubakatoodete tarbimise piiramist käsitlev raamkonventsioon, mis on alla kirjutatud Genfis 21. mail 2003.

³ Seda keeldu kohaldatakse eristava maitse või lõhnaga tubakatoodete puhul, mille müügiimaht liidus on 3% või üle selle konkreetses tootekategoorias.

Samuti otsustas Euroopa Kohus, et liidu seadusandja võis kehtestada selle keelu õiguspäraselt, teostades oma suurt kaalutusõigust, kuna vähem piiravad meetmed, millele viitas Poola, ei tundu olevat sama tõhusad seatud eesmärgi saavutama. Nimelt ei saa Euroopa Kohtu hinnangul vähendada eristava lõhna ja maitsega tubakatoodete atraktiivsust sellega, et ainult nende suhtes tõstetakse vanusemäära, millest alates nende tarbimine on lubatud, keelatakse tubakatoodete piiriülene müük või lisatakse mürgistusele terviseohu hoiatus, et eristava maitse või lõhnaga tubakatoode on tervisele sama kahjulik kui muud tubakatooted, ja järelikult ei saa ka ennetada seda, et tubaka kasutamist alustavad seda vanusemäära ületavad isikud. Lõpuks otsustas Euroopa Kohus, et niisugune keeld ei riku subsidiaarsuse põhimõtet.

Tubakatoodete mürgistuse ja pakendite ühtlustamise kohta täpsustas Euroopa Kohus kõigepealt, et liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada lisanõudeid ainult tubakatoodete pakendite nende aspektide kohta, mida direktiiviga ei ole ühtlustatud.

Seoses tarbijapakendil, välispakendil ja tubakatootel endal oleva sellise mürgistuse keeluga, mis sisaldab mõnda elementi või omadust, mis reklaamib tubakatoodet või soodustab selle tarbimist, isegi kui see element või omadus on sisuliselt tõene, otsustas Euroopa Kohus, et see keeld on esiteks niisugune, et see kaitseb tarbijaid suitsetamisega seotud riskide eest, ja teiseks ei lähe see kaugemale sellest, mis on vajalik seatud eesmärgi saavutamiseks. Ta pidas ka proportsionaalseteks norme, mis reguleerivad sisuliselt terviseohu hoiatuste puutumatus pärast paki avamist, terviseohu hoiatuse paigutust ja minimaalseid mõõtmeid ning sigarettide tarbijapakendi kuju ning minimaalset arvu ühes tarbijapakis.

Euroopa Kohus tuvastas ka, et liidu seadusandja ei ole läinud kaugemale sellest, mis on sobiv ja vajalik, kui ta kehtestas, et igale tarbijapakendile ja igale välispakendile kantakse terviseohu hoiatused, mis koosnevad teksthoiatusedest ja värvifotost ning katavad 65% tarbijapakendi nii eesmisest kui ka tagumisest välispinnast.

Euroopa Kohus märkis seoses **elektrooniliste sigarettide suhtes kohaldatava erikorraga** – mis näeb muu hulgas ette tootjate ja importijate kohustuse teatada siseriiklikele asutustele toodetest enne nende turuleviimist (millega kaasneb kohustuslik kuue kuu pikkune ooteaeg), spetsiifilised hoiatused, maksimaalse nikotiinikontsentratsiooni 20 mg/ml, kohustuse lisada infoleht, reklaami ja sponsori eraldi keelu ning aastaaruande esitamise kohustused –, et elektroonilised sigarettid on tooted, millel on objektiivselt teistsugused tunnused kui tubakatoodetel. Liidu seadusandjale ei saa ette heita võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist seetõttu, et ta kehtestas elektrooniliste sigarettide suhtes eraldiseisva õigusliku režiimi, mis ei ole lisaks nii range kui see, mida kohaldatakse tubakatoodetele.

Lisaks märkis Euroopa Kohus, et arvestades elektrooniliste sigarettide ja täitepakendite turu laienemist, on siseriiklikud õigusnormid, mis käsitlevad nõudeid, millele need tooted peavad vastama, oma olemuselt sellised, et need võivad liidu tasandil ühtlustamise puudumisel olla takistuseks kaupade vabale liikumisele. Euroopa Kohus tuvastas ka, et lubades liikmesriikidel keelata elektrooniliste sigarettide ja täitepakendite piiriülene kaugmüük ja kehtestades teatud ühtseid eeskirju liikmesriikidele, kes seda müüki ei keela, võimaldab direktiiv liikmesriikidel takistada kehtestatud vastavusnormidest kõrvalekaldumist.

Euroopa Kohus toonitas, et liidu seadusandja panid tegutsema elektrooniliste sigarettide kasutamisega seotud tõendatud ja potentsiaalsed ohud, sest arvestada tuli ettevaatuspõhimõttest tulenevate nõuetega. Seetõttu ei ole elektrooniliste sigarettide suhtes ette nähtud teatamiskohustus ilmselgelt ebaproportsionaalne või ilmselgelt kaugemale ulatuv sellest, mis on vajalik liidu seadusandja seatud eesmärgi täitmiseks. Lisaks lükkas Euroopa Kohus tagasi argumendi, et elektrooniliste sigarettide ja täitepakendite tootjate ja importijate kohustus esitada liikmesriikide pädevatele asutustele igal aastal teatud andmeid, et nad saaksid jälgida turu arengut, rikub proportsionaalsuse ja õiguskindluse põhimõtet. Samuti ei ole liidu seadusandja tegutsenud omavoliliselt või läinud ilmselgelt kaugemale sellest, mis on sobiv ja vajalik, et saavutada direktiivi eesmärk, kui ta kehtestas, et elektrooniliste sigarettide nikotiini sisaldav vedelik ei tohi sisaldada nikotiini rohkem kui 20 mg/ml.

Euroopa Kohus otsustas ka, et ebaproportsionaalne ei ole nõuda, et elektrooniliste sigarettide ja täitepakendite tarbijapakendid sisaldaks eraldi infolehte, ning et samuti ei ole ebaproportsionaalne keelata sisuliselt elektrooniliste sigarettide ja täitepakenditega seotud ärilisi teadaandeid ja toetusi. Lisaks ei mõjuta ettevõtjatele kehtestatud keeld oma tooteid reklaamida ettevõtlusvabaduse ega liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud omandiõiguse põhisisu.

Lõpuks tuvastas Euroopa Kohus, et elektrooniliste sigarettide suhtes kohaldatav erikord ei riku subsidiaarsuse põhimõtet.

MÄRKUS: Tühistamishagi ese on nõue tühistada liidu institutsiooni akt, mis on vastuolus liidu õigusega. Teatud tingimustel võivad tühistamishagi Euroopa Kohtule või Üldkohtule esitada liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud. Kui hagi on põhjendatud, akt tühistatakse. Asjassepuutuv institutsioon on kohustatud täitma akti tühistamisega tekkiva õiguslõnga.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriigi kohtul esitada tema lahendatava vaidluse raames Euroopa Kohtule küsimuse liidu õiguse tõlgendamise või liidu akti kehtivuse kohta. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku vaidlust. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kohtuasi lahendada nii, et see on kooskõlas Euroopa Kohtu lahendiga. Viimati nimetatud lahend on sama moodi siduv kõigile siseriiklikele kohtutele, kes lahendavad sarnast vaidlust.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuste terviktekstid ([C-358/14](#), [C-477/14](#) ja [C-547/14](#)) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Pildid kohtuotsuse kuulutamisest on kättesaadavad veebileheküljel „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106